

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 117/15

לפני :
כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט מ' מזוז

המערערים :
1. יגאל שגיא
2. אורלי שגיא

נ ג ד

המשיבים :
1. מנהל רשות המיסים (נציב מס הכנסה כמעמדו
אז)
2. פקיד השומה ת"א 1

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב מיום
29.10.2014 בע"מ 1120/05 ובע"מ 1113/07 (ע"י כב' השופט
י' אטדגי)

תאריך הישיבה :
ל' בסיון התשע"ו (6.7.2016)

בשם המערערים :
עו"ד יובל קינן ; עו"ד עופר גרשוני

בשם המשיבים :
עו"ד יאיר זילברברג

פסק-דין

השופט מ' מזוז:

1. המערערים הם בני זוג אשר הורשעו בעבירות של השמטת הכנסה מתוך דו"ח שנערך על פי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה), הכנה וקיום של פנקסי חשבונות כוזבים ושימוש במרמה, ערמה ותחבולה, הכול לפי סעיף 220 לפקודה. ערעור שהגישו בני הזוג על הרשעתם התקבל בעניינה של המערערת, והיא זוכתה; ונדחה - ברובו המכריע - בכל הנוגע לעבירות שבהן הורשע המערער. בקשת רשות ערעור שהגיש המערער על פסק הדין בערעור נדחתה (רע"פ 2451/06 שגיא נ' מדינת ישראל (25.7.2006)) וכך גם בקשה להורות על קיומו של משפט חוזר (מ"ח 3799/07 שגיא נ' מדינת ישראל (22.10.2007)).

2. בעקבות ההרשעה הורה המשיב, מנהל רשות המסים, על חקירת ספרי המערערים לשנות המס 1993-1998 מכוח סמכותו לפי סעיף 147 לפקודה. בעקבות החקירה נפסלו ספרי המערערים, ובנוסף, בשל הפרשי הון שהתגלו בהצהרות ההון שהגישו המערערים לשנות מס אלה בהתאם לסעיף 135 לפקודה, ייחס המשיב למערערים הכנסות בסך של כמיליון ₪. על כך נסב הערעור שהגישו המערערים לבית המשפט המחוזי בע"מ 1120/05.

בנוסף, הוצאה למערערים שומה בצו לפי סעיף 152(ב) לפקודה ביחס לשנים 2001-2004, ועליה נסב ערעור נוסף שהגישו המערערים לבית המשפט המחוזי (ע"מ 1113/07). שני הערעורים נשמעו לפני בית המשפט המחוזי במאוחד וניתן בהם פסק דין המקבל אותם באופן חלקי.

3. אשר לערעור הראשון (ע"מ 1120/05) שנסב על השומה שנקבעה למערערים לשנות המס 1988-1993. שומה זו התבססה על הממצאים העובדתיים שנקבעו נגד המערער בהליך הפלילי ועל הפרשי ההון שהתגלו בהצהרות ההון שהגישו המערערים לשנות מס אלה. המערערים טענו כי לא היה מקום להפעיל את סמכותו של מנהל רשות המסים ביחס לשנים אלה בראש ובראשונה משום שהשומה לגביהן התיישנה. כן טענו המערערים כי לא ניתנה להם זכות טיעון בנוגע לחלק בשומה המייחס להם הכנסות בשל הפרשי הון לא מוסברים שהתגלו בהצהרותיהם. לגופם של דברים טענו המערערים כי בשומה נפלו טעויות, הן לענין החלק שנקבע בהתאם לקביעות העובדתיות שנקבעו בהליך הפלילי והן לענין ייחוס ההכנסה בשל הפרשי הון לא מוסברים.

4. אשר לטענת ההתיישנות, זו נסמכה על הוראת סעיף 147(א)(2) לפקודה, לפיה רשאי המשיב לפעול כאמור בסעיף (לשנות שומה שנקבעה) על בסיס הרשעה של נישום לפי סעיף 220 לפקודה - כפי שהיה בעניינו של המערער - תוך שנה מיום ההרשעה. המערערים טענו כי בעוד הכרעת הדין המרשיעה ניתנה ביום 31.12.2003, השומה שקבע המשיב ביום 30.12.2004 התקבלה בידם אך ביום 21.3.2005, היינו לאחר יותר משנה. בין הצדדים התגלעה מחלוקת בשאלה האם המועד הקובע לצורך ההתיישנות הוא מועד קביעת השומה או מועד קבלתה על-ידי הנישום. בשל הרלוונטיות של ההלכה שנפסקה בע"א 5954/05 פקיד שומה ירושלים 1 נ' סמי (22.4.2007), שנדונה באותה העת במסגרת דיון נוסף בבית משפט זה (דנ"א 3993/07 פקיד ירושלים 3 נ' איקאפוד בע"מ (14.7.2011)), החליט בית המשפט כי ההכרעה

במחלוקת תעוכב עד להכרעה בדיון הנוסף. לאחר שניתן פסק הדין, בו נדחתה עמדת המשיב בסוגיה של המועד הקובע למניין תקופת ההתיישנות כאמור, העלה המשיב טענה נוספת - לה לא היה ער המשיב קודם לכן ואף לא בית המשפט - לפיה השומה שנקבעה לא התיישנה, בכל מקרה, שכן בנוגע לשנות המס הנדונות (1988-1993) חל הנוסח של סעיף 147(א)(2) שמלפני תיקון מס' 114 משנת 1997, ולפיו תקופת ההתיישנות היא של עשר שנים ולא של שנה אחת בלבד. בית המשפט קיבל, בהחלטה נפרדת, את עמדת המשיב לענין זה ודחה גם את טענת המערערים לפיה המשיב מושתק מלטעון לפרשנות זו לאחר שהוחלט לעכב את ההכרעה בשאלה (החלטת כב' השופט י' אטדגי מיום 20.5.2012).

5. גם הטענה בדבר העדר זכות טיעון נדחתה על-ידי בית המשפט. לעומת זאת, לגופם של דברים קיבל בית המשפט את הערעור בחלקו. כך, התקבלו טענות אחדות בנוגע לקביעות בשומה שחרגו מקביעותיו העובדתיות של בית המשפט בהליך הפלילי נגד המערערים; וכן הסברים אחדים בנוגע להפרשי ההון, כך שההכנסה שיוחסה למערערים הועמדה בסופו של יום על סכום של כ- 300,000 ₪, במקום על סכום של 1,000,000 ₪ שקבע המשיב.

6. אשר לערעור השני (ע"מ 1113/07) שנסב כאמור על שומה שהוצאה למערערים בשנות המס 2001-2004, הדיון הצטמצם לשנות המס 2003-2004, וזאת לאחר שהמשיב הסכים לטענה שהעלו המערערים כי חלה התיישנות ביחס לשנות המס 2001-2002. גם ערעור זה - שנסב על טענות המערערים כלפי רכיבים שונים שהמשיב לא הכיר בניכויים כהוצאות כגון הוצאות דמי שכירות, הוצאות מימון, הוצאות לימודים והוצאות רכב - התקבל בחלקו.

כאמור, תוצאת פסק הדין הייתה שערעורי המערערים התקבלו בחלקם.

7. על פסק דינו של בית המשפט המחוזי הגישו המערערים את ערעורם זה. טענותיהם הופנו הן כנגד דחיית טענותיהם המקדמיות, בראש ובראשונה טענת ההתיישנות והטענה כי המשיב היה מושתק מלטעון לפרשנות שלה טען לבסוף באשר לתחולתו של סעיף 147(א)(2), והן כנגד קביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא בשני הערעורים - דחיית חלק מההסברים לגבי הפרשי ההון ודחיית הטענות בענין ההוצאות שניכויין לא הותר.

8. המשיב, מנגד, סמך ידיו על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, ואף טען כי בסוגיית הפרשי ההון הבלתי מוסברים הלך בית המשפט כברת דרך משמעותית לעבר המערערים.

הכרעה

9. לאחר שבחנו בקפידה את פסק דינו של בית המשפט המחוזי ואת טענות הצדדים בכתב, ולאחר ששמענו טיעון מפורט בעל-פה של באי כוח הצדדים, לא מצאנו כל עילה להתערבותנו בפסק דינו של בית משפט קמא, ועל כן החלטנו לדחות את הערעור.

10. ערעור המערערים, ברובו הגדול, נסב על ממצאים עובדתיים וקביעות מהימנות שקבע בית המשפט קמא. הטענות, שהועלו בפני בית משפט קמא והמועלות עתה בשנית, נדחו בפסק דין מפורט, מנומק ומבוסס כדבעי, והמערערים לא השכילו לבסס עילה כלשהיא העשויה להצדיק את התערבותנו בפסק דינו של בית משפט קמא.

כידוע, "אין בית משפט שלערעור מתערב בממצאים עובדתיים, אינו בוחן מהימנותם של עדים ואף אינו מעמיד עצמו במקום הדרגה הראשונה בבחינת המסכת העובדתית שנפרשה לפניו, אלא אם כן בולטת על פני הפסק טעות משפטית שורשית או שהדברים מופרכים על פניהם ובלתי סבירים" (ע"א 501/84 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' מירון, פ"ד מב(2) 89, 99 (1988); ע"א 640/85 קופר נ' איגוד המוסכים, פ"ד מד(1) 594, 598 (1990)).

11. גם טענת המערערים לענין ההתיישנות נבחנה ונשקלה על-ידי בית המשפט המחוזי, ולא מצאנו כי נפלה טעות בהכרעתו לפיה במצב המשפטי שנהג בעת הפעלת סמכותו של המשיב בגדר סעיף 147 לפקודה, לא התיישנו השומות והמשיב היה מוסמך לפעול כפי שפעל, וגם בטענת ההשתק השיפוטי לענין זה לא מצאנו כל ממש. ובהקשר זה נוסיף, כי לא מצאנו שיש בבקשה, שהוגשה לאחר הדיון על ידי המערער עצמו שלא באמצעות בא כוחו (בהליך לא ברור), "להבהרת עובדה קריטית בתיק", כדי לשנות ממסקנה זו.

12. בנסיבות אלה אנו מאמצים את מכלול הממצאים העובדתיים והמשפטיים שנקבעו בפסק דינו של בית המשפט המחוזי ודוחים את הערעור בגדר סמכותנו לפי תקנה 460(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, לאחר שמצאנו כי אין מקום

לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק הדין; כי הממצאים העובדתיים תומכים במסקנה המשפטית; וכי אין לגלות בפסק הדין טעות שבחוק.

13. סוף דבר: הערעור נדחה. המערערים יישאו בהוצאות המשיב בסך כולל של 20,000 ₪.

ניתן היום, ז' בתמוז התשע"ו (13.7.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 15001170_B14.doc אב
מרכז מידע, טל' 077-2703333; אתר אינטרנט, www.court.gov.il